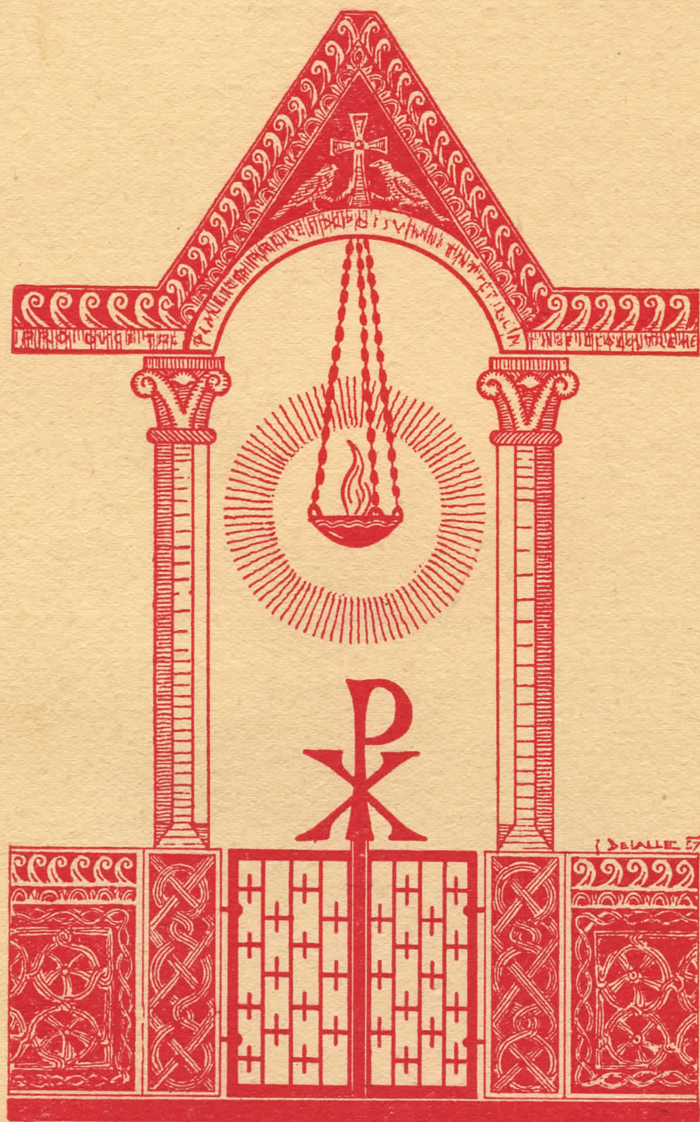
Poštarina plaćena u gotovu.

ŽIVOT S CRKVOM

LITURGIJSKI ČASOPIS *

GOD. IV. 1938 BR. 6.

ŽIVOT S CRKVOM

Časopis za liturgijsku obnovu
s prilogom »Sv. Misa i večernja za nedjelje i blagdane«.

Izlazi jedamput mjesečno prema crkvenoj godini. Dozvolom crkvene vlasti izdaje »Zvijezda mora« — Hvar, a uređuje: Sveć. Josip Kirigin, Hvar. Tisak Leonove tiskare - Split (zastupnik Josip Dadić).

Godišnja pretplata:

Časopis s prilogom 30 Dinara

Sam prilog - - - - 15 »

Povjerenici koji raspavačaju barem 5 komada priloga, prodavaju 1 komad za 1 Dinar, a upravi plaćaju za svih 12 brojeva po 10 Dinara.

Pretplata se šalje: »Zvijezda mora« - Hvar (br. čeka 32.193).

SADRŽAJ:

PORUKA UREDNIŠTVA I UPRAVE.

Eto izlazimo redovito s crkvenom godinom. Toliki nam javljaju, kako im se sviđa ovogodišnji sadržaj našega lista. I ako su možda nekoji članci malo teži, ipak će svima koristiti i malo po malo im sve više otkrivati bogatstvo liturgijskog života. Radi toga časopis evo redovito izdajemo na 24 stranice, a i prilog je uvijek obilniji nego li smo bili obećali. Molimo zato povjerenike i pretplatnike, da nam pomognu redovitim plaćanjem pretplate. Osobito se obraćamo dužnicima od prošle godine s molbom, da nas ne sile da proti njima poduzmemo korake, koji ne bi bili ugodni ni njima ni nama.

Krvna žrtva na križu

Kako je sv. Misa nekrvna obnova krvne žrtve na križu, to ćemo je istom onda pravo shvatiti i cijeniti, kad upoznamo samu krvnu žrtvu na križu. To ćemo nastojati da postignemo ovim svojim razlaganjem.

U Starom su se zavjetu prinosile žrtve, to jest predmeti, koji su čovjeka zastupali, zamjenjivali. Mjesto sebe čovjek je prinosio kruh, vino... klao i spaljivao životinje. Jasno je, da je takova zamjena nesavršena, nedovoljna. Krv zaklanih životinja nije mogla oprati ljaga s čovječje duše: »*Jer krv junaca i jaraca ne može uništiti grijeha*« (Hebr. 10, 4). Te su žrtve samo podsjećale čovjeka na njegovu krivnju, grješnost, i budile težnju za pravom žrtvom, koja će to učiniti. Tu je žrtvu prinesao Isus Krist, zakonita glava svega čovječanstva. On se žrtvova mjesto nas i za nas. Htio je, da njegova zadovoljština i njegove zasluge pređu na nas, da budu naše i time da budemo oslobođeni od grijeha i da stečemo zasluge.

Isus Krist je naša zakonita Glava: i to Glava naravna, jer je pravi čovjek, naš brat, nama u svemu jednak, osim grijeha. Ali jošte nam više vrijedi, što je On i naša nadnaravna Glava, koja je oblikovala tajanstveno tijelo, t. j. Crkvu Božju. On je drugi Adam: »*Kao što po grijehu jednoga* (Adam) *dođe osuđenje na sve ljude, tako i po pravdi jednoga* (Krista) *na sve ljude opravdanje života*« (Rim. 5, 18). Izaija jasno gleda Kristovu žrtvu, što je prikaza Bogu mjesto nas: »*On boli naše nosi i nemoći naše*

uze na se . . . bi ranjen za naše prijestupe, izbijen za naša bezakonja, pokaranje bješe na njemu našega mira radi, i ranom njegovom mi se iscijelismo. Svi mi kao ovce zađosmo, svaki nas se okrenu svojim putem; i Gospodin pusti na nj bezakonje svih nas . . . i za prijestupe naroda mojega bi ranjen . . . Vidjet će trud duše svoje i nasitit će se; pravedni sluga moj opravdat će mnoge svojim poznanjem, i sam će nositi bezakonja njihova« (Is. 53, 4.—6. 8. 11.). A sv. Petar ovako piše za Krista u 1. svojoj poslanici (2., 24, 25.): *»On je grijehe naše sâm iznio na tijelu svome na drvo, da grijesima umremo i pravdi da živimo; njegovom ste modricom izliječeni. Jer bijaste kao izgubljene ovce, ali sad se obratiste k pastiru i nadstojniku duša svojih.«* Po grijehu mi postadosmo osuđeno, prokleto mnoštvo. Od toga prokletstva, kletve oslobodi nas Krist *»postavši za nas prokletstvo«* (Gal. 3., 13.). Krist *»za sve umrije, da koji žive, više ne žive sami sebi, nego onomu, koji za njih umrije i uskrsnu«* (2. Kor. 5., 15.). I sličnim se riječima u Novom zavjetu, naročito u Pavlovim poslanicama, ponavlja, kako je Krist naš zastupnik, naša zamjena.

Krist prinesavši za nas pravu žrtvu pravi je svećenik. Istinitost i uzvišenost Kristova svećeništva dokazuje sv. Pavao svojom poslanicom Hebrejima od 4.—10. glave. No ne samo da je on pravi svećenik, nego je on jedini svećenik. »Starozavjetno svećeništvo nije svoga dostojanstva i slave od drugih dobivalo, nego što je unaprijed navješćivalo svećeništvo novoga i vječnoga zavjeta, koje je ustanovljeno krvlju Isusa Krista, pravog Boga i pravog čovjeka« (Enciklika Pija XI. O katoličkom svećenstvu).

Svećenika, posrednika među Bogom i ljudima, bira samo Bog: *»I nitko sâm sebi ne daje časti, nego koji je pozvan od Boga, kao i Aron. Tako i Krist ne proslavi sam sebe, da bude veliki svećenik, nego onaj, koji mu reče: »Ti si Sin moj, ja sam te danas rodio.« Kao što i na drugom govori: »Ti si svećenik do vijeka po redu Melkizedekovu««* (Hebr. 5., 4.—6.).

Službu svećeničku ovako prikazuje sv. Pavao: *»Jer svaki veliki svećenik, koji se od ljudi uzima, za ljude se postavlja na službu Bogu, da prinosi darove i žrtve za grijehe, koji može biti blag prema onima, koji ne znaju i lutaju, jer je i on podložan slabosti«* (Hebr. 5., 1.—2.). Svećenik dakle mora biti u vezi s Bogom i ljudima, da

uzmogne vršiti svoju posredničku službu: zastupati Boga kod ljudi i zastupati ljude kod Boga. To je savršeno ispunio Isus Krist prema Bogu i prema ljudima.

Krist je neizmjerno svet, zato je neizmjerno Bogu mio. *»Jer takov dolikovalo je, da bude naš veliki svećenik: svet, nevin, neokaljan, odvojen od grešnika, i uzvišeniji od nebesa«* (Hebr. 7., 26.). Sva punina Božanstva, neizmjerna bogatstva milosti, kreposti, svetosti ispunjavala su dušu Kristovu. Kristovo je čovještvo hipostatskim združenjem s drugom osobom presvetog Trojstva bilo pobožanstveno (humanitas deificata). Iz toga sjedinjenja izlazile su sve nadnaravne savršenosti Kristova čovještva. Krist ne samo da nije nikad počinio kakove najneznatnije pogreške, nego je uopće nije ni mogao učiniti. Zato su Kristova djela i trpljenja bila od neizmjerne vrijednosti.

U drugu pak ruku trebao je biti čovjeku u svemu sličan, da toga čovjeka i razumije i može biti blag prema onima, koji ne znaju i lutaju. Zato Krist *»mjesto radosti, koja ga ide, prepati križ prezrevši sramotu . . . koji je takovo protivljenje protiv sebe od grješnika podnio, da ne oslabite i ne klonu duše vaše«* (Hebr. 12., 2.—3.). *»Zato je trebalo, da bude u svemu sličan braći, da bude milosrdan i vjeran veliki svećenik pred Bogom, da okaje grijehe naroda svoga. Jer u čemu je sam stradao i bio iskušan, može pomoći onima, koji se iskušavaju«* (Hebr. 2., 17.—18.). On se ponizi, da mi budemo uzvišeni; posta siromah, da se mi njegovim siromaštvom obogatimo; njegova žalost je naša radost; njegova smrt naš život. Da, takova imamo Otkupitelja, da ga Crkva gledajući od radosti zanesena pjeva na Veliku subotu: »O srećni grijeh, koji zavrijedi imati takova i tolikog Otkupitelja!«

Žrtva na križu jest prava žrtva. Već zato *»jer se svaki veliki svećenik postavlja, da prinosi dare i žrtve«* (Hebr. 8., 3.). Pa opet: *»Koliko će više krv Krista, koji je Duhom Svetim samoga sebe prikazao neokaljana Bogu, očistiti savjest našu od mrtvih djela, da služimo Bogu živomu«* (Hebr. 9., 14.). Ta zato je i došao na svijet, da ga spasi. A nebeski je Otac htio, da se čovječanstvo spasi krvnom žrtvom na križu. Isus Krist je svećenik i žrtva. Cio je Isusov život žrtva u širem smislu i priprava na žrtvu na križu. Provodio je život pregaranja, od kolijevke do križa. Njegov je križni put započeo s postajom u kolijevci. Oskudijevanja, poniženja, boli bili su njegova sveudiljna

pratnja. Sve, za čim svijet toliko čezne, prezreo je, a odabrao je siromaštvo, muku, neprijateljstva, proganjanja. Njegov put života bio je posut samim kamenjem i trnjem. I sve ono, što je prepatio svojih posljednjih, otprilike osamnaest sati, počeo je već trpjeti od onoga časa, kad se začeo po Duhu Svetom u utrobi Bl. Djevice Marije, jer je svojim Božanskočovječjim okom gledao svekoliko svoje mučeništvo: »*I tuga je moja svagda sa mnom*« (Ps. 27., 18.). Uvijek! Cio život! Pred njegovom svetom dušom stajale su točno sve njegove muke: sve grožnje i kletve, sav prezir i rug, svi udarci, čavli, sve trnje, križ, smrtna muka. I bez svake nade, da bi mogao izbjeći svim tim strahotama. »*A Isus znajući sve, što će biti od njega, iziđe i reče im: Koga tražite*« (Iv. 18., 4.). Koje dakle čudo, što nigdje ne čitamo u Evanđelju, da bi se Isus bio smijao! Ali »vas dan idem sjetan (Ps. 37., 7.) — cijeli dan života »*Gine u žalosti život moj, i godine moje u uzdisanju*« (Ps. 30., 11.). Takov život je dugo umiranje! Žalost je kidala njegovo presveto puno ljubavi Srce, što milijuni ljudi umiru vječnom smrti, premda ih je otkupio. Mučeničkome Isusovu životu trebalo je staviti još krunu: muku i smrt na križu.

Isusova muka i smrt bili su zato žrtva, jer je Isus htio biti žrtvovan. Nijesu ga žrtvovali oni, koji ga ubiše. Ti su učinili strahovito umorstvo. On se sam žrtvova: »*Ja se posvećujem* (naime žrtvom na križu) *za njih, da i oni budu posvećeni istinom*« (Iv. 17., 19.). Nitko mu ne bi mogao uzeti života, da ga on sam nije dao: »*Ja svoj život polažem, da ga opet uzmem*« (Iv. 10., 17.). »Nitko ga ne uzima od mene, nego ga ja sam od sebe polažem« (Iv. 10., 18.). I kad je umirao pokaza, da umire od svoje volje. Zato »*povikavši Isus iza glasa reče: Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj. I rekavši ovo izdahnu*« (Lk. 23., 46.). Umr'o je »jer je htio, kada je htio i kako je htio« (sv. Augustin). Tom je žrtvom bio svijet otkupljen, uspostavljen nadnaravni red u čitavom stvorenju. Isusova žrtva na križu bila je neizmjerno i potresno *klanjanje* Božjem Veličansvtu; *zahvala* za sva dobročinstva, što ih Bog daje stvorovima; *zadovoljština* prepuna za sve uvrede; i neizmjerno *zaslužna*, jer je njome Isus zaslužio sve milosti ljudima. Crkva nas na Veliki petak poziva: *Evo drvo križa, na kojem je visio Spas svijeta! Dođite, poklonimo se!* Gledajmo Isusa u duhu, kako ga je gledao prorok Izaija:

»*Od pete do glave nema ništa zdrava na njemu, nego uboj i modrice i rane gnojave, ni iscijeđene ni zavijene ni uljem zablažene*« (1., 6.).

»Zar je križ s Gospodinom, koji na njemu umire, za nas što drugo nego otvorena knjiga naših grijeha? Nije li Krist onaj, koji nije znao za grijeh, ali koga Bog za nas, kako Apostol piše (2. Kor. 5., 21.) učini grijehom? O kad otvorim tu knjigu križa, tad u njoj čitam sve svoje grijehe! Kad gledam probodene ruke, tad upoznajem sva svoja naopaka djelovanja; pogledam li na probodene noge, tad mislim na sve zle putove, kojima sam hodao; gledam li izranjeno njegovo tijelo, vidim svu svoju mekušnost, svu svoju putenost; promatram li tu trnjem okrunjenu krvavu glavu, tad je ona strahovito ogledalo moje taštine, mojega grješnog častohleplja; i to sulicom otvoreno srca — jao, nabraja mi svu moju neljubav i nevjernost prema Bogu, svu moju nemilosrdnost i nestrpljivost, svu moju nepomirljivost s bližnjim« (Molitor).

Sva ta Isusova muka nije bila potrebna, da zadovolji uvrijeđeno Božje Veličanstvo. Dostajala bi i jedna kap njegove krvi, jedan njegov uzdah. Sve je on to trpio iz velike ljubavi prema Bogu i nama siromašnim grješnicima.

U vrijeme muke ovako Crkva pjeva Križu: Križu sveti, stablo svako — Zavidi ti čarni sjaj — S takvim, lišćem, cvijetom, plodom — Nema ga ni koji gaj — Slatko drvo, slatki čavli — Nose teret slatki taj (Pavelić). Zaista divni su plodovi krvne žrtve na križu. »*Jer ako prestupkom jednoga mnogi umriješe, mnogo se više izlila obilato milost Božja i dar u milosti jednoga čovjeka Isusa Krista na mnoge*« (Rim. 5., 15.). Oslobodio nas, od krivnje i kazne. Njegova je muka i smrt više proslavila Boga, nego ga je uvrijedio čovjek. Isusovo svojevoljno trpljenje i muka nadomješćuje preobilato svu onu muku, što bismo je mi imali trpjeti ovdje i u vječnosti. »*U njemu imamo otkup krvlju njegovom, oproštenje prestupaka po bogatoj milosti njegovoj*« (Efež. 1., 7.).

Pored toga, što nas oslobodio krivnje i kazne, zaslužio nam je, da »*imamo život i da ga imamo u izobilju*« (Iv. 10., 10.). Kristovoj otkupiteljskoj žrtvi na križu imamo zahvaliti svu i svaku milost, što je primamo od Boga: milost molitve, milost prave vjere, pobjede nad napastima, milost obraćenja, milost, da možemo vršiti zapovijedi

Božje, milost konačne ustrajnosti. Na svakoj je od tih milosti kap predragocjene Kristove krvi; jer nam je cijenom svoje Krvi pribavio sve milosti — od prvog rasvijetljenja razuma i tihe pobude volje sve do nebeske slave. Ali nije nam stekao samo djelotvornih milosti, nego i posvećujuću milost, ulivene kreposti, darove i plodove Duha Svetoga, nebesko preobraženje duše i tijela — milosnu slavu djece Božje, koja je još ovdje sakrivena, ali u vječnosti sjat će neprolaznim sjajem (F. Gihr, Das heilige Messopfer 8, str. 49).

S Kristovom žrtvom na križu dovršeno je djelo našeg spasenja. Blago je našeg Spasenja neizmjerno i neiscrpivo. Ali to blago, koje nam je zasluženo na Križu, treba primijeniti na svakoga pojedinog čovjeka. To biva, kako Apostol Pavao veli: »*I došavši k svrhi, postade svima, koji ga slušaju, uzrok vječnoga spasenja*« (Hebr. 5., 9.). Moramo dakle Gospodina Isusa Krista slušati, to jest moramo upotrebljavati sredstva milosti, što ih je za naše spasenje naredio; i onda s dobivenim milostima do konca vjerno sudjelovati. Vječno spasenje nije samo plod, koji bismo dobili, bez našeg rada, nego je i plaća. Zato moramo bdjeti, moliti, raditi, boriti se i trpjeti.

Sa svetom Crkvom kliknimo: Oj zdravo, Križu, nado sva! — U dane Muke Gospodnje — Umnoži milost dobrima — I digni krivnju s grješnika (Pavelić).

B. Strižić, D. I.

Po sv. žrtvi, po sv. sakramentima, po sakramentalima, po crkvenoj godini i crkvenoj molitvi liturgija je neiscrpivo vrelo neshvatljivog Božjeg dara - milosti.

Kard. Innitzer.

Savjestan je studij liturgike jedan od najglavnijih osnova za obnovu liturgijskog duha kod vjernika.

Dr. Kniewald.

„Ako ste uskrsnuli s Kristom..."

U litanijama svih Svetih naziva Crkva Isusovo uskrsnuće »svetim«. Zašto to? Zar nijesu sveta sva Kristova otajstva; zar nije i on sam na najizvrsniji način svet? »Ti si jedini svet«, pjevamo u »Slavi« kod sv. mise. Njegovo rođenje je sveto: »Sveto što će se roditi od tebe...« (Luk. I, 35). Svet je i čitav njegov život: »Čini je uvijek ono što je ugodno Ocu« (Iv. VIII, 29), pa ga nitko nije mogao prekoriti za grijeh (Iv. VIII, 46). I njegova muka jest sveta, jer se žrtvuje jaganjac bez ljage, svećenik »svet, nevin, neokaljan, odvojen grešnika« (Hebr. 7, 26).

Zašto dakle Crkva jedino Isusovo uskrsnuće naziva »svetim«? Zato jer se u ovom otajstvu ostvaruju na posebni način svi uvjeti svetosti. Ako je Krist čitavim svojim životom put (Iv. XIV, 6) i svjetlost (Iv. VIII, 12), ako nam uvijek daje primjer svih kreposti, onda je na posebni način svojim uskrsnućem primjer i uzor svetosti. Dva glavna elementa svetosti, otcijepiti se od grijeha i potpuno i stalno pripadati Bogu, zasjali su na Isusu blistavim sjajem tek poslije njegova uskrsnuća.

Promotrimo stoga Isusa koji izlazi iz groba živ i slavan, i uvjerit ćemo se da je Uskrsnuće otajstvo u kojem slavi pobjedu život nad smrti, nebesko nad zemaljskim, božanstvo nad čovječanstvom i u kojem se najizvrsnije očituje ideal svetosti.

Isus je primio na sebe sve slabosti našeg tijela, nevolje, patnje i bolove. Jedino mu je bio nepoznat grijeh i sve što je s grijehom u vezi. »U svemu se morao izjednačiti s braćom osim u grijehu« (Hebr. II, 17). — Ali iza Uskrsnuća iščezoše sve ove slaboće. Od sada ne vidimo na njemu ni sna ni umora ni ikakve slabosti. A ipak Isus ima kao i prije pravo tijelo, ono isto koje je primio od Djevice Marije i koje je podnijelo smrt na križu. To je sam Isus potvrdio kad se pokazao svojim učenicima i kad je rekao Tomi: »Metni prst svoj ovamo i vidi ruke moje, i pruži ruku svoju i metni u rebro moje, i ne budi nevjeran nego vjeran«. (Iv. XX, 27). Ali njegovo je tijelo slobodno od sviju zemaljskih veza, jer on se pojavljuje među svojim učenicima »dok su vrata bila zatvorena« (Iv. XX, 26). On i blaguje s njima, ne zato jer bi osjećao glad, već zato jer hoće da pokaže kako je doista uskrsnuo s pravim svojim tijelom.

Tijelo uskrslog Isusa postaje od sada neumrlo. On je umro jedanput »Što je umro, umro je jedanput« (Rim. 6, 10), ali sada »Krist uskrsnuvši od mrtvih više ne umire, smrt više ne vlada njime« (Rim. 6, 9). Isus izlazi kao pobjednik iz groba, ostavljajući u njemu samo povoje, kojima je bilo ovijeno njegovo tijelo, i koji pretstavljau naše slabosti i nesavršenosti. Od toga časa njegovo tijelo prekida veze sa svim umrlim i zemaljskim, sa svim slabostima i bolima.

Drugi elemenat svetosti jest potpuno priljubljenje i posvećenje Bogu. Tek u nebu ćemo znati puninu one veze u kojoj je Isus živio sa svojim Ocem onih blaženih dana poslije svog uskrsnuća. To je bilo sigurno u tolikoj mjeri savršeno, da je moralo i anđele očarati. Jer sada bijaše njegova sveta ljudska narav oslobođena od svih potreba i riješena svih slaboća, kojima smo vezani za zemlju, pa je mogla kao nikad do sada da uzdaje beskrajne hvale nebeskom Ocu. Život uskrslog Isusa postaje neizmjernim izvorom slave njegovom Ocu. U njemu nema više nikakve slabosti, već samo svjetlo, snaga, ljepota, život, i sve u njemu pjeva neprekidnu pjesmu slave.

Takvim je životom živio uskrsli Isus, pa je tako postao uzorom za nas te nam zaslužio milost, da i mi živimo kao i on za Boga. Krist je samo jednom umro, a mi moramo svaki dan »umirati« grijehu, jer u sebi nosimo korijen grijeha. Stari naš neprijatelj tjera ovo korijenje da uvijek nanovo iz nas raste, pa mi moramo čupati iz sebe svaki korijen grijeha, udaljiti se od svih stvorenja te ne dopustiti da nas u našem djelovanju vode pobude ne samo grešne nego niti čisto naravne.

Ali nije dosta da budemo samo »mrtvi grijehu«, već moramo biti i »živi Bogu u Kristu Isusu Gospodinu našemu« (Rim. VI, 11). U tom sretnom stanju duša je ne samo slobodna od svakog grijeha, već ona radi samo iz svrhunaravnih pobuda te pod utjecajem milosti sva svoja djelovanja upravlja Bogu na slavu, pa možemo reći da je tad postignut ideal savršenstva i svetosti. Do toga ne možemo doći u jedan dan, jer se svetost stiče malo po malo i postepeno, i ako joj početke dobivamo već sa sv. krstom. Nastojmo stoga da svakog Uskrsa, štaviše svakog dana između Uskrsa i Duhova sve više umiremo grijehu i stvorovima, a rastemo što bujnije i obilatije životom Kristovim. Krist će pak živiti u nama samo u onom stupnju u kojem

ga učinimo gospodarom i kraljem u svojoj duši. Ako smo dakle uskrsli s Kristom, to znači ako hoćemo da nas Krist učini dionicima otajstva svog Uskrsnuća, ako hoćemo da se ispunimo čuvstvima njegovog oca, ako hoćemo s njime blagovati vazam i jednoga dana imati dijela od njegova pobjedničkog slavlja, tražimo nebeske stvari koje uvijek ostaju, a otcijepimo srce svoje od prolaznosti zemaljskih, od časti, ugodnosti i bogatsvta. To lijepo sv. Pavao kaže ovim riječima: »Ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, ... a ne što je na zemlji« (Kol. III, 1—2).

Nastaje pitanje na koji način možemo u sebi učvrstiti milost koju dobivamo Kristovim uskrsnućem. — U prvom redu potrebno je da velikom vjerom razmatramo ovo otajstvo, kako nas i sam Spasitelj upućuje: »Blaženi oni koji ne vidješe, a vjeruju« (Iv. XX, 27—29). Vjera nas vezuje s Isusom, i ako vjerom promatramo ovo otajstvo, Krist će proizvoditi u nama onu istu milost koju je proizveo u apostolima, kad im se pojavljivao poslije svoga uskrsnuća.

Ali plodove ovog otajstva najbolje ćemo uživati po sv. pričesti. U sv. pričesti primamo Krista, njegovo tijelo i krv. Primamo Krista onakva kakav je sada, t. j. uzvišena u punini slave svog uskrsnuća. Onaj koga mi blagujemo, jest izvor svake svetosti, pa nam ne može i neće uskratiti dio milosti svog »svetog« uskrsnuća.

I u naše dane ponavlja Krist, koji vazda živi, riječi koje je izgovorio pred svojim učenicima kad je imao da ustanovi ovaj sakramenat ljubavi: »Vrlo sam želio da ovu Pashu jedem s vama« (Luk. XX, 15). Isus Krist hoće da ostvari u nama otajstvo svog uskrsnuća. Jer on živi nad svim što je zemaljsko, potpuno i tijesno združen sa svojim Ocem, zato hoće da i nas povuče sa sobom tamo gdje on prebiva. Ako poslije sv. pričesti pustimo Isusu da slobodno djeluje u nama, on će podati našem životu takav smjer koji će nas dovesti do svetosti. Ali zato moramo da sve svoje misli, sve svoje težnje, čitavo svoje djelovanje usmjerimo na slavu našeg nebeskog Oca.

Crkva pak hoće da ova milost ostane u nama i onda kad prođu uskrsne svečanosti: »Učini molimo te, svemogući Bože, da milost uskrsnog otajstva ostane uvijek u našim dušama« (Popričesna mol. na srijedu po Uskrsu).

Ali velik je Bog u djelima svojim, i on hoće da otajstvo uskrsnuća proširi ne samo na naše duše već na naše

tijelo. I mi ćemo uskrsnuti, to je istina vjerska. Uskrsnuti ćemo tijelom svojim kao i Krist, skupa s Kristom. Ne može drukčije ni biti, jer je Krist naša glava, a mi skupa s njime sačinjavamo otajstveno tijelo. Ako je Krist uskrsnuo, a on je uskrsnuo sa svojom čovječjom naravi, treba da i mi njegovi udovi budemo dionici te iste slave, jer nijesmo njegovi udovi samo po duši nego i po tijelu i po čitavom svom biću. S Isusom smo združeni najtjesnijom vezom, pa kad je on slavno uskrsnuo, moraju i vjernici, koji po njegovoj milosti čine djelove njegovog otajstvenog tijela, biti s njime združeni i u samom uskrsnuću. Sv. Pavao to kaže ovako: »Budući da je po jednom čovjeku došla smrt na zemlju, po jednom je čovjeku došlo i uskrsnuće od mrtvih, jer kako u Adamu svi umiru, tako ćemo i u Kristu svi oživjeti« (I. Kor. XV, 20—22).

Neka nas ove iznesene nebeske misli krijepe kroz ovo vrijeme koje moramo još provesti na zemlji. Imajmo na pameti da će doći vrijeme kad »neće biti više ni tuge ni vike ni boli i sam će Bog otrti suze s očiju svojih službenika« (Otkr. XXI, 4) koji su postali subaštinici njegova Sina, i tad će ih posaditi za vječnu gozbu koju je pripravio da svetkuje pobjedu Isusovu i onih kojima je on stariji brat. Promatrajući vazmeno otajstvo i Isusa pobjednika nad smrću, nastojmo da se odijelimo od svega što nije Bog i da rastemo po njegovoj milosti u vjeri i ljubavi i božanskom životu, pa tako čekajmo »dok se pojavi Krist, život naš, i tada ćemo se i mi s njime pojaviti u slavi« (Kol. III, 4).

Dom Columba Marmion.
Prir. D. N. B.

Najveće, najljepše i najsvetije, što nam je dalo kršćanstvo ovdje na zemlji, to je presveta Euharistija: sv. žrtva i sv. pričest. Za prve je kršćane presv. Euharistija bila sveta tajna, mysterium fidei, po kojem su postali dionicima Božje naravi i vječnog života. Nažalost je presv. Euharistija i danas još za premnoge »mysterium«, ali samo u tom smislu, da je za njih sv. Misa nešto sasvim strano, što spada samo na svećenike . . .

Dr. Kniewald.

Sv. sakramenti - primjena otkupljenja

Treći nasljednik sv. Petra, papa sv. Klement bio je od cara Trajana prognan na poluotok Krim. Tu je sveti Papa našao dvjie hiljade kršćana, koji su od istog cara bili osuđeni, da rade u carskim kamenolomima. Jednom je ovim osuđenicima ponestalo vode. Sv. Klement stade moliti Boga i na obližnjem brežuljku ugleda Jaganjca, kako desnom nogom kopa izvor slatke vode, kojom svi ugasiše žeđu. I nama je ovih dana na jednom drugom brežuljku pred očima Božji Jaganjac, koji je na križu rastvorio srce svoje, da napoji i neprestano napaja naše žedne duše. Poznate su riječi sv. Augustina uz 34 r. 19 pog. Evanđelja sv. Ivana: »Opreznom se riječju služi evanđelista, jer ne kaže: u rebro ga udari ili rani, nego otvori, da se ondje vrata života otvore, odakle su potekli sakramenti Crkve, bez kojih se ne ulazi u pravi život.« Isus nam je na križu zaslužio otkupljenje, a primjenjuje nam ga po sv. Misi i po sv. sakramentima. Lijepo veli preuzv. nadbiskup Stepinac u ovogodišnjoj korizmenoj poslanici: »Sv. Misa je kao more, u koje se slijevaju rijeke milosti Božje, što teku s Kristova križa. A iz tog mora milosti preko dovodnih cijevi t. j. svetih sakramenata, silazi milost Božja u ljudske duše.«

I.

U ljudskoj je duši uvriježena čežnja ne samo da Boga spozna i ljubi nego i da se s Njim *združi*. Svaki čovjek može da ponovi Augustinovu »Nemirno je srce moje, dok se ne upokoji u Tebi, Gospodine!« Ne samo razum i volja nego i srce, i to u prvom redu srce može i mora da se smiri u Bogu. Tu je čežnju osjećao i svijet prije Krista, pa je po svojim »misterijima« htio da se približi božanstvu. Baš neposredno prije Krista raširili su se ti misteriji s istoka na grčko-rimski zapad, i među kulturnije i uglednije krugove. Naravski, kao što je nepotpuno i većinom krivo bilo njihovo poznavanje i nasljedovanje božanstva, tako je zastranila i njihova čežnja za sjedinjenjem s božanstvom. Ne samo isprazni nego često i demonski su bili poganski misteriji.

Slično se događa i u naše doba: skrajni materijalizam ne može da zadovolji čovjeka, zato se mnogi zanašaju zalutalim i krivim misticizmom. Odatle neke struje moderne filozofije, odatle cvjetanje okultnih znanosti i vračarija,

odatle pojave upravo mističnog zanosa za radikalnim socijalnim programom te za vođom i rasom, odatle neki čudni mistični obredi u Rusiji gdje hoće da zatru svaku vjeru (Rahmanova: Tvornica novog čovjeka). Sve nam te stare i nove zablude dokazuju: čovjek je svijestan, da sam sebi nije dovoljan, pak želi da se digne do nekog višeg bića i da od njega dobije ono što sam u sebi nema. Čovjek je sam po sebi slab, grješan i smrtan, pak želi nekoga ili barem nešto što će ga ojačati, bilo na kakav način poboljšati i produžiti mu život, koji je tako kratak.

Ovoj je čežnji ljudskog srca udovoljio *Krist* jednom zauvijek. Svojom žrtvom na križu nije Isus samo dao Bogu savršenu zadovoljštinu za naše grijehe nego križ je i jedini most, po kojemu se sa zemlje dižemo u nebo. »Bog je postao čovjekom, da čovjek postane Bogom«, kaže sv. Augustin, što opet nije drugo nego konkretno izražen nauk sv. Pavla (Ef. 1, 9—10): »Bog nam je očitovao tajnu svoje volje, da izvrši odluku spasenja, da opet sve sjedini u Kristu, što je na nebesima i na zemlji.« Kristovo utjelovljenje je taj veliki misterij, koji čovjeka združuje s Bogom. Zato sv. Pavao još na tri mjesta (I. Kor. 2, 7; Eh. 3, 4; I. Tim. 3, 16) Kristovo otkupiteljsko djelo naziva tajnom, misterijem, sakramentom. Sam je Krist rekao o sebi (Iv. 10, 10): »Ja sam došao, da imadu život i da ga imadu u izobilju.«

Dok je Isus živio na zemlji, služio se je svojom *čovječanskom naravi,* da po njoj dijeli milost i život. Riječima, polaganjem ruku i drugim znakovima ozdravljao je bolesne, uskrisivao mrtve i opraštao grijehe. »I sav je narod tražio da ga se dotakne, jer je iz njega izlazila sila i sve je iscjelivao« (Luk. 6, 19). Sva je ta čudesa tvorila druga Božanska osoba, ali ih je tvorila po svojoj čovječanskoj naravi. I glavno svoje otkupiteljsko djelo, smrt i muku na križu, izvršio je Krist po svojoj čovječanskoj naravi, koja je naravski s njim sjedinjena u jednoj osobi. »I od njegove punoće svi mi primisno, milost povrh milosti« (Iv. 1, 16).

Krist je umro, uskrsnuo i uzašao na nebo. Njegovu čovječansku narav ne vidimo više. Po kome će nam sada dijeliti svoje milosti, po kome će nam sada posredovati otkupljenje po kome će nas sada posvećivati i dizati k Bogu? Jasno je, da je on mogao odrediti način koji je htio, jer je tvorac i potpuni gospodar našega posvećenja.

Krist je mogao da nam dijeli milost izravno u naše duše, bez posrednika i bez vidljivih znakova. Životopisi nekojih svetaca svjedoče, da je tako Krist dosta puta i učinio. Međutim, redoviti put to nije. Krist je odredio apostole i njihove nasljednike, koji o sebi tvrde: »Tako neka nas smatra čovjek kao sluge Kristove i djelitelje tajna Božjih« (I. Kor. 4, 1). Dakle Krist je odredio posrednike milosti — »sluge« i odredio je sredstva milosti — »tajne = *sakramenti*«. Ustanovio je sedam takvih sredstava, sedam sakramenata i o svakom vrijedi ono što je rekao o najsvetijem: »Ovo činite na moj spomen.«

Obične zemaljske ljude uzeo je za svoje sluge, obične zemaljske stvari odredio je da po njegovoj svemogućoj riječi sadrže i dijele milost otkupljenja. Tako se je još jedamput pokazalo, kako se Bog zna približiti čovjeku i kako milost ne ruši nego uzdiže narav. Po naravi smo tjelesno-duhovna bića i zato su nam potrebiti vidljivi posrednici i vidljiva sredstva milosti. Pravo kaže sv. Ivan Krizostom: »Da si netjelesan, bio bi ti dao netjelesne darove; ali jer ti je duša združena s tijelom, osjetnim ti načinom daje ono što se inače ne može shvatiti.«

II.

Sakramenti su sredstva, po kojima Krist posvećuje naše duše. Ta se nebeska poruka sastoji od sedam riječi. Ali kako nije dovoljno — prispodoba je mons. Olgiatia — u brzojavu nabrojiti sedam riječi nego treba otkriti i onu jednu misao koju te riječi izrazuju, tako nije dosta znati nabrojiti sedam sv. sakramenata nego treba uvidjeti i njihovu međusobnu vezu. Nažalost, malo je vjernika, pak i onih prosvjetljenijih, kojima je jasno, zašto je Isus ustanovio baš sedam sv. sakramenata i kako se oni međusobno popunjavaju.

Čovjek se rodi, hrani se i raste. S te tri riječi obuhvaćamo sav tjelesni život čovjeka kao pojedinca. Slično je i u vrhunaravnom redu. Jednako kao što tjelesnim rođenjem postajemo ljudi, tako *krštenjem* postajemo djeca Božja. Zato Isus krštenje i zove preporođenjem. Kršćani smo dionici Božanske naravi, ali vrlo ograničeni i slabi dionici. U Božjoj milosti treba neprestano rasti, barem uporedo sa sve većim razvijanjem naših naravnih sposobnosti i obzirom što mladi čovjek za proživljavanje Bogu sličnoga života nalazi na sve veće poteškoće u sebi i oko

sebe. Zato je Isus ustanovio drugi sakramenat: *sv. potvrdu*, koja u nama jača milost i pomaže nas u borbi protiv svijeta i samih sebe. A bez hrane ne ide. Sve što živi od drugoga živi, samo Bog živi sam od sebe. Naše tijelo treba hrane, a tako isto i naša duša. Tijelo hrani zemlja, jer je od zemlje, a dušu hrani Bog, jer je od Boga. Već nam ova usporedba s naravnim životom govori o uzvišenosti i potrebi *presv. oltarskog sakramenta*. To su tri prva sakramenta.

Istočni nam je grijeh oduzeo vrhunaravne darove, a i naravne ranio i oslabio. Nije dosta da dijete majka hrani. Mora da ga i digne, kad pade. I u kasnijem životu sretan je ko ima prijatelja uza se, da ga pomogne i digne. A ne pada čovjek samo tijelom. Za duhovni je pad Bog providio poseban sakramenat *pokore*, u kojem nas po svom svećeniku pridigne i zagrli kao otac izgubljenog sina. Za najteže pak časove života u naravnom i vrhunaravnom pogledu odredio je Bog *posljednje pomazanje*, koje nam katkada vraća zdravlje tijela, a uvijek jača dušu i daje joj snage za posljednju borbu.

Tako je za pojedinca posve priskrbljeno. Doista nas prati Bog od kolijevke do groba, i u vrhunaravnom pogledu. Ali čovjek nije osamljeno biće. Neprirodno je smatrati čovjeka kapljicom mora i bezimenim brojem mase. Ali isto je tako neprirodna i druga skrajnost, individualizam. Ako je to istina u naravnom životu, još je očitije u vrhunaravnom, gdje smo svi otkupljeni jedno u Kristu Isusu. Bog je sam ustanovio dva društva. Jednome je svrha, da nam daje i uzdržaje naravni život, a drugome da nam daje i uzdržaje vrhunaravni život. Ta dva Božja društva jesu obitelj i Crkva. Obitelj Bog posvećuje sakramentom *ženidbe*, a Crkvu drži i upravlja *sv. redom*. To su dva »socijalna« sakramenta, koje mnogi govoreći o redosljedu sakramenata stavljaju na prvo mjesto, jer nam sv. red daje one, koji dijele ostale sakramente, a iz ženidbe se rađaju oni, kojima se dijele sv. sakramenti.

Iz ove usporedbe naravnog i vrhunaravnog života odmah je jasno, zašto neke sakramente primamo samo jedamput. Čovjek se samo jedamput rodi, samo jedamput stupi u muževno doba, pak se i sakramenat krsta i potvrde može da podijeli samo jedamput. I kao što dijete ima samo jedne roditelje, tako jedamput zauvijek daje sv. red vlast duhovnog očinstva.

Svi nam sakramenti dijele ili umnažaju milost, a ta tri sakramenta utiskuju još duši *neizbrisiv biljeg*. Po krštenju postajemo djeca Božja, po potvrdi borci Božji, po sv. redu svećenici Božji. Povelja naše vrhunaravne plemenitosti potvrđena je s tri pečata: djetinstva, viteštva i svećeništva Božjega. Ni ljudi ne udaraju jedan te isti pečat po dva puta na istoj listini, pa kako da bi ga mogao utisnuti vječan i nepromjenljiv Bog na brsmrtnu dušu.

Eto veličanstvene zgrade Božjeg života u nama! Po sakramentima nas Boga doista posvećuje. Svi sakramenti zajedno ustanovljeni su zato, da nam posreduju milosti otkupljenja, ili kako kaže sv. Pavao (Ef. 4, 12—13): »da se sveti usavrše za djelo službe na sazidanje tijela Kristova; dok ne stignemo svi u jedinstvo vjere i u poznanje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere dobi punine Kristove«. Žrtva sv. Mise, pjesma crkvene hvale i naša dobra djela daju Bogu ono što mu dugujemo. Ali Bog nam ne ostaje dužan, već nam po sv. sakramentima obilato uzvraća, dapače i daje samoga sebe. Kako je lijepa naša sv. vjera, po kojoj je naš Bog tako uzvišen a opet i nama tako posve *blizu!*

Još se više čovjek divi, kad promatra svaki pojedini sakramenat za se, jer nam osim posvećujuće milosti svaki sakramenat daje još *posebne sakramentalne milosti*, koje nam pomažu da živimo primjerno stanju na koje nas dotični sakramenat podiže i da vršimo dužnosti koje nam to stanje nameće. Tako su sakramenti kanali, po kojima nam neprestano teku milosti otkupljenja. Izaijino proročanstvo (12, 3): »Crpsti ćete s veseljem vodu iz izvora Spasiteljevih« ispunilo se je u sv. sakramentima upravo na savršen način tako da je Spasitelj mogao reći (Iv. 4, 13—14): »Svaki koji pije od vode, koju ću mu ja dati, ne će ožednjeti do vijeka, nego voda, koju ću mu ja dati, bit će u njemu izvor vode, što struji u život vječni.« Što su govorili apostoli, to i mi po sv. sakramentima puni Krista možemo reći: »Bog nam je dao život vječni i ovaj život je u Sinu njegovu. Tko ima Sina, ima život, tko nema Sina Božjega nema života« (I. Iv. 5, 11—12).

*

Pogledajmo malo u život kršćana. Najviše se čuje, misli i govori o zapovijedima. Vjerske istine, osobito one najdublje, one specifično kršćanske, imaju upliva na duhovni život tako malenog broja kršćana. Ali najgore se

postupa sa sv. sakramentima. Dosta se je sjetiti, kako se dijeli i prima pa prema tome i cijeni temeljni sakramenat kršćanskog života, sv. krštenje. Isto tako bi se drukčije razvijala prava Euharistijska pobožnost, kad bi svi pričesnici bili pristupali k stolu Gospodnjemu svijesni, da se tu hrane živim Bogom. P. Zähringer (»Liturgie und Seelsorge« str. 27) kaže, da kod sakramenata, koje primamo samo jedamput mnogi vjernici baš radi toga nijesu svijesni njihovog značenja ili su im mrtvi kapital; oni pak sakramenti, koji se često primaju, primaju se previše osamljeno i kao da su na taj način izgubili svoju životnu vezu. Tu se dakle liturgijskoj obnovi otvara široko polje.

Crkva je od Krista ustanovljene sakramente obavila *dubokim molitvama i značajnim obredima.* Sve te sakramentalne obrede moramo dobro poznavati, kad im prisustvujemo u sebi ih proživljavati i, koliko je od Boga i Crkve određeno, vanjski aktivno sudjelovati. Uz poznavanje sv. Mise to je liturgijskoj obnovi najviše na srcu, zato ćemo od sada u svakom broju govoriti o pojedinom sakramentu, o njegovom liturgijskom značenju, te kakvom ga svijesću moramo primati, da nam doista bude sredstvo milosti. Samo pravo shvaćeni i primani sakramenti posve će zadovoljiti naše srce, te ne će tražiti izvore, gdje je voda mutna ili je uopće nema. Sve bolje moramo upoznati i sve svijesnije primati sredstva, po kojima nam se primjenjuje otkupljenje, da možemo i mi sa sv. Pavlom reći (I. Kor. 1, 30): »Krist nam posta mudrost od Boga i pravda i posvećenje i otkup.«

Svec. *Josip Kirigin.*

»Narod koji ne svetkuje više nedjelje, lako će izgubiti vjeru i obiteljsku ljubav. Od toga ima škode i njegov javni život, koji isto tako treba počinka kao i privatni život. Zato je svetkovanje nedjelje od velike socijalne važnosti.«

Papa Pijo XI kard. Innitzeru.

»Kad se u sv. Misi voda ulije u vino, puk se tim pridruži Kristu. Jer je Isus nosio naše grijehe, jer On nosi nas sve, voda označuje puk a vino Krista. Vino se i voda u kaležu tako pomiješaju, da se ne dadu više razdijeliti. Tako i narod, koji se po sv. Misi često sjedinjuje s Isusom, ništa ne može od Njega rastaviti.«

Sv. Ciprijan.

Kako liturgija izgrađuje karakter?

Svaki čovjek ima neko vlastito duševno svojstvo koje daje svoju oznaku svakom njegovom osjećanju, htijenju i djelovanju. Karakter, značaj dakle ima svaki čovjek, pa i onaj koga u moralnom smislu zovemo beskarakternim. Taj karakter u naravnom smislu uistinu nastaje iz »krvi i tla«, daje nam ga obitelj i narod. To je onom što zovemo nečijom naravi i što se ne da izmjeniti kao ni tijelo. Ali tim naravnim darovima može pravilan odgoj uvijek dati pozitivan smjer: prema Dobroti, Istini i Ljepoti te tako omogućiti stvaranje potpunog karaktera u etičkom smislu.

Nego k ovim naravnim darovima što nam ih daje rođenje, daje nam preporođenje (u krštenju) nove darove milosti i nadnaravnog života. Dok nam se jedni daju po krvi roditelja, drugi po krvi Isusa Krista. Ovi dvostruki darovi se međusobno ne isključuju, oni se nadopunjuju: milost usavršuje narav.

Ako dakle neko kaže: »Ja sam rođen kao Hrvat, i tek onda kršten kao katolik«, to ne znači da je ovo dvoje posve odijeljeno, niti da naravno rođenje, jer je prvo po vremenu, mora biti prvo i po vrijednosti. Isti Bog koji nas po krštenju preporađa na nadnaravni život, također je i Stvoritelj koji nam daje i naravni život. Zato smo mi pripadali Bogu već time što smo rođeni kao Hrvati, a ne tek tad kad smo bili kršteni kao katolici.

Nadnaravni život uklanja i liječi rane koje je naravi zadao istočni grijeh. On ujedno po milosti usavršuje i pomaže stvaranje etičkog karaktera. Taj sastoji u glavnom od toga: da čovjek ima visoki *ideal* te jasna i ispravna *načela* i da njih, bez obzira na smetnje okoline i vlastitih strasti, provodi *čvrsto* i *odlučno.* Kršćanski pak karakter prima svoje ideale i svoja načela od vjere koja mu ujedno daje i potrebnu čvrstoću i snagu da te ideale ostvari.

Obično se to zbiva po liturgiji, gdje nam Crkva jasno i živo iznosi prava načela i ideale kršćanskog karaktera i daje *milost,* da po tim načelima živimo. Sva ta načela mogla bi se svesti u jedno glavno: sjediniti se s mišljenjem i životom Crkve. Iz toga izvire sve ostalo. A *ideal* što nam ga liturgija pruža, sam je Krist, koji sja na početku života, na početku godine, na početku svake sedmice i svakoga

dana. I uvijek on ostaje centralna misao liturgije, a jedina je težnja koju ona naglašava: postati što sličniji Kristu.

Posebnu vrijednost daje kršćanskom karakteru, što je njegov ideal ujedno zemaljski i božanski, bliz i nedostiž. Svaki drugi ideal ima u sebi previše zemlje a da se ne bi mogao pretvoriti u blato... Naš je Krist naprotiv uvijek božanski velik. I kad je najponiženiji onda je najveći: »Kad budem podignut sa zemlje sve ću k sebi privući« (Iv. 12, 32).

Osnovni motivi koji kršćanski karakter privlače k idealu — Kristu, izviru iz same Kristove ličnosti i već ih je istakao Augustin: »Et inhovresco et inardesco — I drhtim i plamtim.« Strahopočitanje i plamteća ljubav tako su tijesno povezani u kršćanskom srcu, da tvore samo jedan duševni čin: doživljaj božanstva. Taj se kompleksni doživljaj stalno očituje u liturgiji: »Kako je strašno mjesto ovo« — »Kako su mili stanovi tvoji, Gospodine nad vojskama« (Blagdan posv. Crkve)... »Daj nam, Gospodine, da se tvojeg svetog imena bojimo i ujedno ga uvijek ljubimo...« (Nedj. u osmini Tijelova).

Strahopočitanje pred Kristom Bogom, svemogućim i otajstvenim bitno je kršćanstvu. U formiranju karaktera ono služi kao brana prema vanjskim utjecajima i kao kočnica našim nižim nagonima. Ta koliko mi puta subjektivno rušimo Boga s prijestolja: Kada popuštajući sjetilnosti bacamo u blato svoje tijelo, hram Duha Svetoga i ud Kristova tijela, ili kad se u oholosti uzdižemo nad Boga i njegov zakon. Tek prava spoznaja Božje veličine i naše ništavosti uspostavlja pravi odnošaj, opet intronizira Boga u nama. A pogotovo ljubav prema Kristu, našem bratu, koji je nas tako ljubio da je život svoj položio za nas, ta ljubav može i mora da nas neodoljivo poveže s njim. Zato molimo: Bože koji si onima što te ljube pripravio nevidljiva dobra, ulij u srca naša duh svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve, postignemo tvoja obećanja koja nadilaze svaku želju.« (V po Duh.).

Baš to što Bog sam tu ljubav u čovjeka ulijeva, daje kršćanskom karakteru naročitu snagu. Opiranje strasti u nama često je tako jako da ga sami ne bi mogli svladati. Tu pomaže milost. »Sve mogu u onome koji me jača«, veli Apostol. Zato Crkva i moli: »Ovim nam, Gospodine, tajnama podaj, da kroteći želje zemaljske, naučimo se ljubiti

nebeske« (III po Usk.). A kada se strasti i dalje bune, molimo: »Primivši prinose naše, molimo, Gospodine, ublaži se i milostiv privedi k sebi naše volje i ako se protive« (IV po Duh.).

Kroz vjekove je tako milost usavršujući narav stvarala divne kršćanske karaktere. Bilo da se milost jednostavno i mirno nadograđivala na narav kao kod sv. Iv. Krstitelja, Alojzija, Terezije od M. Isusa ili da je iza lutanja naravi slijedio odlučni preokret: Pavao, Augustin, Ignacije i toliki. Njihova množina što nam u toku liturgijske godine izlazi pred oči pokazuje nam da nije nemoguće ostvariti kršćanski karakter. Ujedno nam ti primjeri pokazuju bezbroj načina kojima to možemo postići. Ne trebamo postati oni, nego onakvi.

Kad nam je Crkva u sv. Misi postavila pred oči ideal — Krista, kojega imamo u sebi otvariti, kad nam je pokazala primjerima svetaca kako se do tog dolazi, te kad nas je Kristovim tijelom ojačala, blagoslivlje nas i šalje u život: Ite, missa est«- Ali prije odlaska hoće da zagledamo u svu dubinu stvarnosti: »U početku bijaše Riječ... Sve je po njoj postalo« ... Ali samo onima »koji ga primiše dade *vlast da postanu* djeca Božja.« Tu je izražena sva veličina Krista, a i naša, ne samo veličina, nego i životna zadaća.

A. Miličić, bogoslov.

Liturgija nam posreduje životnu snagu i jedino s njom smo dorasli svim olujama suvremenog demonstva, da ne rečem životinjskog života. Sva druga velika i mala sredstva ovdje su preslaba.

Kard. Innitzer.

Idealna je pobožnost kod sv. Mise sama sv. Misa.

Dr. Kniewald.

Pokret za liturgijsku obnovu dar je Duha Svetoga našem vremenu.

Kard. Faulhaber.

Iz života svete Crkve

II. LITURGIJSKI SASTANAK

Pred dvije godine održan je na Hvaru I. hrvatski liturgijski sastanak, koji je Božjom pomoću lijepo uspio i u našim prilikama barem nešto značio. Tom je prigodom zaključeno, da će se ovakvi sastanci držati svake druge godine. Sada možemo javiti, da će se dogovorno s preuzv. splitskim biskupom taj sastanak održati u Splitu prve dane mjeseca srpnja. Sav će biti posvećen sv. Misi, njezinom dogmatskom, liturgijskom i ascetičnom značenju te kako sv. Misu približiti vjernicima naših dana u raznim prilikama. Tema sastanka ne može da bude uzvišenija, a i mjesto upravo kao stvoreno, jer je tu kršćanstvo grobnicu zadnjeg velikog poganskog cara pretvorilo u svetište gdje se danomice prikazuje Žrtva Sina Božjega i jer nedaleko Solin sa svojim starim bazilikama, koje su kršćanski mučenici posvetili svojim žrtvama a naši pradjedovi sa našim narodnim vladarima na oltarima posvetili početak hrvatske povijesti. U slijedećem ćemo broju javiti točno sav raspored i program sastanka, a za sada pozivamo sve prijatelje liturgijske obnove, koji su bili i koji nijesu bili u Hvaru, da prve dane srpnja svakako rezerviraju za taj sastanak i da na nj pozovu i dovedu sve, koje bi taj sastanak mogao i morao interesirati.

Korizmene poslanice naših biskupa. Biskup je glavni učitelj svojih vjernika. Svi koji u biskupiji propovijedaju, govore samo njegovom dozvolom. Po njegovoj se učiteljskoj katedri i zovu naše katedrale, a po nekim je mjestima star običaj, da se posebnim zvonjenjem vjernici pozivaju u crkvu, kad biskup namjerava da govori. Barem jedanput na godinu, redovito u sveto korizmeno vrijeme, običavaju biskupi svim svojim vjernicima upraviti poslanicu, koja se onda čita po svoj biskupiji. Svi su se prijatelji liturgijske obnove razveselili, što su nekoji naši preuzv. gg. biskupi smatrali potrebitim da ove godine u svojim poslanicama obrade liturgijske teme. U tome vidimo jak podstrek naših slabih nastojanja. Pravo je zato, da liturgijski časopis donese barem kratke izvatke iz tih poslanica, koliko su nam poznate, da se tim lijepim i korisnim mislima okoriste i vjernici drugih biskupija.

Preuzv. zagrebački nadbiskup **Dr Alojzije Stepinac** izdao je poslanicu o **Žrtvi sv. Mise.** Skoro sva poslanica govori o uzvišenosti sv. Mise s raznih gledišta. Doista, ako vjernici barem donekle upoznaju vrijednost i važnost sv. Mise, onda će sve učiniti da što bolje shvate obrede i molitve sv. Mise i sve će žrtvovati da joj mogu barem nedjeljom prisustvovati.

»Pomirenje s Bogom i očišćenje od grijeha proizvela je tekar Kristova žrtva na križu... Zadovoljio je preobilato. Kao što ocean nadmašuje kapljicu, tako i Kristova žrtva našu krivicu... Na uspomenu svoje gorke smrti na križu, a u želji da ljudi postanu dionici Njegovih zasluga, ustanovio je nekrvnu žrtvu, koja se svaki dan obnavlja po cijelom svijetu, a koju zovemo svetom Misnom Žrtvom... Kolikogod mi crpli iz tog božanskog izvora Kristove žrtve na križu, neće on nikada presahnuti, kao što ni sunce nije prestalo grijati, makar već hiljade godina grije ovu crnu zemlju... Sveta je Misa središte svega katoličkog bogoslužja. Ona nadilazi svojim dostojanstvom sve sakramente. Po sv. Misi imademo nebo već na zemlji, jer po ovoj svetoj Misnoj Žrtvi silazi među nas Gospodar neba i zemlje, Isus Krist... Po sv. Misi postajemo dionici plodova, što nam ih je Krist zaslužio gorkom smrću na križu... Smrt Spasiteljeva na križu je blagajna, a sveta Misna Žrtva je ključ koji je otvara, da si iz nje uzmemo koliko nam treba. Nigdje izvori milosti tako obilno ne teku kao u svetoj Misnoj Žrtvi... Kao što se

vosak topi kraj vatre, tako nestaju i laki grijesi po svetoj Misi. Ona odvraća mnoge kazne Božje od nas... Kao što je sv. Misa vrednija nego li ijedna druga pobožnost, tako su i molitve kod sv. Mise jače nego li ikoje druge... Kao što čovjek, koji se penje uz stepenice, uzlazi sve više i više, tako i onaj koji pribiva sv. Misi diže se svaki put za jedan stepen bliže k Bogu... Ona koristi ne samo svećeniku, koji ju služi, nego i onima koji je slušaju, i onome za koga se prinosi, i čitavoj Crkvi; koristi i vjernim mrtvima, te razveseljuje i same Božje anđele... Jednom jedinom sv. Misom iskazuje se Bogu veća čast nego li svim dobrim djelima... Bila naša pokornička djela ne znam kako velika i brojna, ona su ipak samo ljudska djela, dočim pobožnim slušanjem sv. Mise prinosimo Bogu božanske darove, Krv i Tijelo jedinorođenog Sina Njegova... No ne govori uzalud sv. Pismo u knjizi Propovjednika: »Od sakrivenog blaga koja korist?« Ako si ne budete dali truda da upoznate značenje i vrijednost svete Misne Žrtve, nećete se nikada pravo oduševiti, da joj marljivo i pobožno prisustvujete. Zato vam dovikujemo sa svetim Pjesnikom: »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospod!« U vašem je najvećem interesu!«

Prigodom 30-godišnjice svoga posvećenja za biskupa preuzv. je sarajevski nadbiskup **Dr Ivan Ev. Šarić** upravio vjernicima svoje nadbiskupije korizmenu poslanicu, u kojoj govori **o biskupu u službi učiteljskoj, svećeničkoj i pastirskoj.**

»Prije biskupske posvete stavljaju se ova pitanja: »Hoćeš li poučavati puk u sv. Pismu i u Predaji Otaca?« I onda istom, kad izabrani biskup, koji se ima posvetiti, odgovori: »Hoću«, meće se na njegova ramena Evanđelje s ovim riječima: »Propovijedaj Evanđelje puku tebi povjerenom!« I biskup ne bi bio više sluga Kristov, kad bi, da ugodi ljudima, govorio, ili kad bi, od straha pred ljudima, šutio, ili, dapače, kad bi, kako se veli u molitvama kod biskupske posvete, držao svjetlost za tminu, a tminu za svjetlost. Ali ova zapovijed obvezuje i njegove biskupljane. Oni moraju slušati riječ biskupovu, kad im on propovijeda ili sam osobno, ili u svojim pastirskim poslanicama, ili na usta svojih svećenika. Teško biskupu, nosiocu službe učiteljske, ako ne propovijeda sv. Evanđelja Isusova! Ali teško i puku, ako ne sluša sv. Evanđelja Isusova!... Biskup se zove veliki svećenik. Kad biskup svečano ulazi u crkvu, sa kora se zapjeva njemu kao velikom svećeniku. Tri biskupa polažu ruke kod biskupske posvete, a ne samo jedan biskup kao kod svećeničke posvete. Tim se označuje punina svećeništva. Vaš se biskup svaki dan moli za vas. Svaki dan prikazuje Misu za vas. I svake godine na veliki četvrtak posvećuje on sveta ulja za čitavu biskupiju. Kao veliki svećenik stoji vaš biskup pred svojom biskupijom, kad dijeli svetu Krizmu. Kao veliki svećenik stoji vaš nadbiskup pred svojom nadbiskupijom i onda, kad dijeli svećeničku posvetu. I ovdje vas, premili u Isusu, molim i zaklinjem, da se molite našem Božanskom Spasitelju, neka nam dadne što više svećeničkih zvanja... Kod biskupskog posvećenja predaje se novome biskupu pastirski štap. Ovim se daje novome biskupu vlast, da svoje stado kao dobar pastir vodi na dobru pašu, i da ga čuva od vukova i od svake opasnosti i zablude. Puno puta u tom svome pravu i u toj svojoj pastirskoj dužnosti biva smetan katolički biskup. Puno puta bude biskupski pastirski štap golem križ za biskupa. I njegova biskupska mitra na glavi bude mu puno puta prava trnova kruna. I tko ima svoje značenje onaj križ, što ga biskup nosi na prsima, križ sa mučeničkim svetim moćima.«

Preuzv. šibenski biskup **Dr Jeronim Mileta** prikazao je u svojoj poslanici **Život u župi,** koje je njegovo važno značenje i kakav bi morao da bude.

»Župa je prva stanica kršćanskog života. Gdje se razvija i cvijeta život župe ondje je bujan i život kršćanima. Gdje obratno ovaj nazaduje

i propada ondje opada kršćanski život i pokazuju se sve kobne posljedice ovog nazadka u obiteljima i ljudskoj zajednici... Nekoć je župa bila središte ne samo kršćanskog života nego i raznovrsne socijalne djelatnosti, a i kulture. Nova vremena, moderni socijalni poredak oduzeli su s društvenog pogleda ovakvu važnost i ulogu župi, ali je ona u crkvenom životu uvijek ostala i jest sastavna čest, prva stanica Mističnog Tijela Kristove Crkve... Župljanim mora da ljubi svoju župu, svoju župsku crkvu pa kako ona bila malena i siromašna. To je njegova. Za nju mora on da vodi brigu i žrtvuje se samo da ona bude lijepa i prava Božja kuća... Župa ima i svog oca, a to je župnik. To je svećenik koji živi u župi i za župu, a ima uzvišenu zadaću posvećivanje i spasavanje duša. Duša, to je misao i dnevna briga župnika. Pita se: »koliko stanovnika ima ovo mjesto ili ovo selo?« a kad zapitate župnika mora se kazati: »Koliko duša ima vaša župa?« Dobri župljani znaju cijeniti rad svog svećenika te u njemu vide najboljeg prijatelja i dobročinitelja, te ga ljube i štuju... Naše župe trebaju danas duhovne obnove. Sadašnjica je mutna i nepovoljna za Crkvu i vjeru. Što će budućnost donijeti, to je u Božjim rukama. Svakako je na nama, da mi bdijemo i radimo ustrajno i odvažno za Božju stvar. To ćemo postignuti, ako naše bratovštine i druga pobožna udruženja budu djelovala kršćanski te ako u svim našim župama osnujemo društva Katoličke Akcije. Ova će dati župi život i svojim će apostolatom predobiti i one koji su se odalečili od Boga i od sv. Crkve, a unijeće u privatni i obiteljski život Kristov duh, a onda će se naše župe duhovno obnoviti.«

Preuzv. krčki biskup **Dr Josip Srebrnić** u prvom dijelu svoje poslanice govori **o presv. Euharistiji,** a u drugom pod naslovom **»Budimo na straži!«** o nekim našim pitanjima, koja su toliko aktuelna, da ih neke katoličke novine iz tehničkih razloga nijesu mogle prenijeti. Ovdje donosimo nekoliko misli iz prvog dijela:

»Biti kršćaninom, prisustvovati sv. Misi i pod sv. Misom pričestiti se bilo je prvim kršćanima jedno te sto. Sv. pričesti od sv. Mise nijesu dijelili. To je posve prirodno... Istina je, da je sv. Pričest nešto neizmjerno veliko i sveto, jer sadržava pod prilikama kruha samog Krista, Boga i Spasitelja našega, ali je velika zabluda, kad se tvrdi da je ona određena samo za svece. Baš obrnuto je istina, ona je određena za griješnike da im bude lijekom i ustukom u obrani protiv grijeha i svrhunaravnom hranom u duhovnom životu... Nema svetije žrtve na svijetu od Isusove, nema savršenijeg načina molitve i klanjanja od onoga, koji je u žrtvi novog zavjeta od Isusa nama ostavljen. Njegova je oporuka: To činite na moju uspomenu; njegova je dakle zadnja volja i najmilija želja, da Bogu služimo i Boga slavimo na način, kako je to On naredio, a taj je način sv. Misa... Sv. Misa je najljepša molitva, jer su u njoj naše molitve molitve Kristove, molitve božanske. Nijedan ne bi smio da obavlja svoje molitve odijeljeno od sv. Mise, nego bi se barem u duhu morao priključiti sv. Misi, koja se u onaj čas Bogu prikazuje. I najljepše ćeš sv. Misi prisustvovati, ako si upravo po misnim molitvama što uže sjedinjen s Kristom, kojega svećenik na oltaru zastupa. Povežimo svoj život sa životom Euharistijskog Isusa bilo izravno, što sv. Misi lično prisustvuješ, bilo u duhu! Punimo crkve naše, kad se u njima sv. Misa prikazuje. Makar bi crkva sat i više hoda od nas, pođimo i ne propustimo sv. Mise, jer sv. Misa vrijedi koliko vrijedi Bog sam!«

Biblija i liturgija. Uporedo s liturgijskim pokretom ide katoličkim svijetom i biblijski pokret. Prošla su vremena, kad su protestanti predbacivali katolicima, da oni više čitaju Bibliju od katolika. Svaki katolik zna, da je sv. Pismo knjiga nad knjigama, pismo samoga Oca našega nebeskoga. Zato je ne samo dozvoljeno čitati i prijevode sv. pisma staroga i novoga

zavjeta, samo ako su popraćeni opaskama i odobreni od crkvene vlasti, nego je sv. Stolica dala i posebne oproste za pobožno čitanje sv. pisma.

Napose moraju da čitaju i proučavaju sv. pismo svi prijatelji liturgijskog života. Velika većina liturgijskih molitava uzeta je iz sv. pisma. Bez Biblije ne možemo ni zamisliti liturgiju. Dosta se je sjetiti, kojom se svečanošću i kojim počastima (velika pratnja, tamjan, svijeće) pjeva sv. Evanđelje u svečanim Misama. Liturgija nas vodi Bibliji, a Biblija nas vodi liturgiji. Poznato je, da je za najvećeg suvremenog apostola liturgijske obnove, p. Pija Parscha za liturgiju oduševilo proučavanje sv. Pisma. Već dvanaest godina izdaje on glavni svoj časopis, koji nosi značajan naslov: »Bibel und Liturgie«.

Zato se naš mladi liturgijski pokret veseli, što smo napokon i Hrvati dobili pučko, izvrsno i vrlo ukusno a upravo pučki jeftino **izdanje sv. Pisma novog zavjeta** (I. dio: Evanđelja i Djela Apostolska). Treba čestitati zaslužnom Društvu sv. Jeronima na ovom izdanju, a ujedno i mi sa svoje strane pozivamo sve ljubitelje liturgije i revnitelje liturgijske obnove, da i oni porade, da ovo izdanje uđe u svaku hrvatsku kuću. Sada se tako lako može uvesti običaj, da se po svim katoličkim društvima i po svim našim obiteljima prije svake nedjelje i blagdana pročita barem Evanđelje sutrašnjeg dana. Tako će se vjernici priviknuti, da malo više žive crkvenom godinom. Nastojmo svi, da se uz ovako nisku cijenu (broširano 15 dinara, a vezano 10 dinara više) što prije rasproda ovaj prvi dio, pak da Društvo sv. Jeronima uzmogne čim prije izdati i drugi dio.

Najavljene liturgijske knjige. Na posljednjoj glavnoj skupštini sv. Jeronima javljeno je, da to društvo sprema nekoliko liturgijskih knjiga za puk. Kao prvu izdat će već ove godine **tumačenje sv. Mise,** koje piše naš suradnik **vlč. Dragutin Kukalj.**

Sada javlja »Hrvatska Obrana« iz Đakova, da će još ovoga ljeta Zbor duhovne mladeži đakovačke izdati priručnu knjižicu za **svećeničko ređenje** s latinskim i hrvatskim tekstom i potrebitim bilješkama. Drugi narodi to već odavna imaju, pak je samo željeti, da ta knjižica izađe po mogućnosti još ove školske godine da tako još kod ovogodišnjih ređenja vjernici mogu pratiti te divne obrede. — Osim toga će isto tamo izaći **život sv. Pavla** od francuskog Isusovca F. Prata, koji je poznat kao najbolji suvremeni poznavatelj teologije sv. Pavla. Njegovo je veliko i važno djelo »Teologija sv. Pavla« uplivala na mnoštvo novijih knjiga duhovnog sadržaja. Pravo veli spomenuti list: »Taj je životopis vrlo važan za sve one, koji prate sv. Misu po Misalu. Gotovo na svakoj stranici misala nailazimo na tekstove iz sv. Pavla i vjernicima je često dosta teško, da ih razumiju. Dobar životopis sv. Pavla bit će tu od velike koristi.« **J. K.**

Liturgijska literatura

P. Metod Turnšek: Leto Božjih skrivnosti.

Ova je najavljena knjiga ispunila sva očekivanja. Pisana je stručno i toplo. Crkvena je godina prikazana po sadašnjem stanju liturgijske znanosti. Tako se na pr. sasvim pravilno ističe, da se u crkvenoj godini nalaze samo dva zaokružena ciklusa, Božićni i Uskrsni. Skoro svaka rečenica odaje, da je napisana u duhu suvremene liturgijske obnove. Iz ove knjige može da bude svakome jasno, što bi crkvena godina imala da bude duhovnom životu svakog pojedinog vjernika i svake vjerske zajednice. Zato su na svršetku svakog poglavlja stavljene kratke ali praktične i tople upute, kako treba proživjeti dotični blagdan ili dotično doba (samo one upute na str. 48

bolje bi pristajale odmah na početku crkvene godine, jer je za vjernika koji liturgijski živi ili barem želi da živi »nova godina« već tada započela). Osobito je lijepo u knjizi u posebnom članku i u čestim uputama istaknuto, kako članovi Katoličke Akcije moraju da žive s crkvenom godinom i u vezi s crkvenom godinom da usmjere svoj apostolat, ako hoće da vode duše Kristu. I za to nije dovoljno samo površno poznavanje crkvene godine i samo mlitavo prisustvovanje crkvenim obredima. Pisac posve pravilno ističe (str. 23), da ni liturgija ne stvara sveće preko noći. Majstor se postaje samo dugim učenjem i vježbanjem, a tom bi se učenju i vježbanju morali posvetiti barem oni, koji hoće da druge obraćaju.

Sasvim je uspjela i oprema knjige. Skoro na svakoj drugoj stranici je po koji zgodan crtež, koji tumači sadržaj, a izradila ih je već priznata mlada umjetnica Sonja Vončinova. Mora se priznati, da su ti crteži i liturgijski i ujedno originalni i moderni, i ako svaki sigurno još nije zadnja riječ nadobudne umjetnice. Osim toga je u knjizi još 20 priloga, većinom glasovitih ruskih slikara Vasnecova, Nesterova i Svedomskoga, te fotografije sv. mjesta. Knjiga od 180 stranica uz takvu opremu je zbilja jeftina (vezana 30, broširana 25 din., a naručuje se: Cisterijanski Slomšekov zavod, Ljubljana.

Prijateljima liturgijskih knjiga po Hrvatskoj toplo preporučamo ovo lijepo djelo, a vrijednim ocima Cistercijancima čestitamo na prvoj uspjeloj knjizi njihove liturgijske knjižnice sa željom, da je čim prije nastave.

J. K.

Klasična polifonija pristupačna je i manjim zborovima.

Mišljenje, da je klas. polif. radi svoje težine pristupačna samo izvježbanim zborovima po gradovima, pogrešno je. Ima u klas. polif. djela, koja su jednostavnije fakture a ipak su lijepa i dobra, koja mogu i manji zborovi izvađati. Među misama evo na prvom mjestu **A. Gabrieli**-jeva Missa brevis. Ako je kojem zboru 5 glasni Agnus težak, može ga ispustiti i event. zamijeniti drugim. Ovamo spada i **L. Hasslerova** Missa Dixit Maria, pa od **Viadane** Missa Cantabo Domino, gdje je jedino nešto teži Benedictus i Agnus (visina tenora). Iz mise **Orlanda di Lassa** octavi toni mogli bi se pjevati svi dijelovi izuzevši možda Gloria i Credo. Laka je i misa u C od **Lotti**-a. Jednako je laka i lijepa misa Ad regias od **Bernabei**-a (Hosanna i Agnus 5 gl.), pa misa u A od **Canniciari-a.** U ovoj je misi Gloria skoro skroz homofon, Sanctus kratak. Sopran se kreće od a do e, pa ipak je misa melodijozna. Ovdje bismo još mogli dodati mise od **Lotti**-a Octavi toni, od **Casini**-a u d, od **Casali**-a u g itd. Dobro će poslužiti moderna redakcija klas. polif. od Bunerle-a (u izdanju Breitkopf & Härtel, Leipzig). Od moteta lakših i pristupačnijih manjim zborovima evo nekoliko: Adoramus te Christe (Rosselli), Panis angelicus (Casciolini), Ave Maria (Arcadelt), O bone Jesu (Ingegneri), Regina coeli (Lotti), Laudate Dominum (Pitoni), Christus factus est (Anerio), Veni creator (Casciolini), Ecce, quomodo moritur (Gallus), Ave vera virginitas (Josquin de Près), Exaudi nos (Nanini), Popule meum (Palestrina), O bone Jesu (Palestrina) itd. I u našem Hrv. Crkv. Kantualu ima nekoliko takvih moteta.

Uz klas. polif. potrebno je pjevati i **koral**, da bi se razvio smisao za melodijsku liniju. Mnogi će zborovi na takav način uspjeti da se dovinu i težeg repertoara (na pr. Palestrina, Orlando di Sasso), a to će im ujedno biti put i do **moderne polifonije.** Klasična polifonija je osim toga lijepa škola a cappella pjevanje, koje se u mnogim crkvama (jer imamo orgulje) skoro nikako ne njeguje, a baš takvo pjevanje je bliže liturgije i crkve najdostojnije.

S. P.

»Liturgijski crkveni zbor«

knjiga dra A. Gabrona je praktična interpretacija odredaba sadržanih u Motu proprio i Apost. Konstituciji, a napisana je iz prakse za praksu. Iz pravilnog shvaćanja liturg. zadatka rezultira stav prema pučkom i zbornom pjevanju, prema greg. koralu klas. polifonije i modernoj crkv. glazbi. Jasno su označeni zadaci župnika, crkv. zbora i zborovođe (orguljaša) i razjaänjen je njihov međusobni odnos, koji se temelji na međusobnom razumijevanju i zajedničkom djelovanju, bez čega nema uspješnog rada. U knjizi se nalaze predlozi za vjersko produbljenje crkv. pjevača, shema kalendara za zbor, predlošci za graduale pauperum (jednostavne melodije za proprij), predlozi za postavljanje zbora itd. Iz ove knjige, koju bi trebao da pročita svaki crkv. glazbenik (pa i župnik), postaje nam jasan onaj pravi ideal crkv. pjev. zbora, a za put do njega, knjiga obiluje mnogim praktičnim savjetima.

S. P.

Razne vijesti

Uskrsna propaganda po svijetu i kod nas. Nekoliko je već godina, što oduševljena katolička omladina nastoji, da o Uskrsu što više njihove zalutale i zaspale braće uskrsne s Kristom, pak zato živim apostolatom molitve te usmene i štampane riječi upre sve sile da što više kršćana dovede o Uskrsu k Stolu Gospodnjemu. Koliko je poznato, jače su na tome prvi započeli francuski katolički akademičari na poticaj i pod vodstvom svojih vrijednih duhovnika, osobito akademičari s tehničke visoke škole u Parizu. Molitvom i žrtvama su se pripravljali na propagandu, a onda su letcima, privatnim pismima i svim drugim zgodnim sredstvima nastojali, da svoje drugove dovedu na posebne konferencе, koje su svršavale zajedničkom sv. Misom i sv. pričesti. Bog je blagoslovio njihova nastojanja, pa se je svake godine odazivalo sve više akademičara. Tako je prošle godine uspjelo po svim francuskim gradovima predobiti preko 20.000 akademičara. Mlađe su stali slijediti i stariji, akademski izobraženi katolici, koji su organizirani u svojim stručnim društvima, od kojih je najjače društvo katoličkih inženjera sa preko 8.000 članova.

Taj primjer zadnjih godina slijede katolici i po drugim zemljama. I kod nas su još i prije pojedinci i pojedina društva radila u tom smislu, ali posebnu su akciju prošle godine poveli naši križari i križarice. Dao Bog, da ove godine bude još više uspjeha, za koji moramo svi moliti i raditi!

Liturgijski život kat. intelektualaca u Italiji. U sklopu talijanske Katoličke Akcije posebno su organizirani akademsko izobraženi svjetovnjaci, t. zv. **Cattolici Laureati.** U svojim se društvima nastoje i dalje intelektualno i vjerski produbljivati, da tako budu što sposobniji za apostolsko djelovanje među svojim krugovima i među svima, koje po svojem položaju i po svojim sposobnostima imaju da vode. I oni su kao toliki drugi shvatili, da nema pravog vjerskog života bez liturgije, pa zato mnogo vremena i mnogo truda posvećuju svojem liturgijskom odgoju. Na njihovim sastancima često se obrađuju liturgijske teme, osobito kroz adventa, korizmu i devetnicu prije Duhova, da se što bolje priprave na ta tri velika blagdana Utjelovljena, Otkupljenja i Posvećenja. Za te konferencе zamole uvijek kojeg svećenika, koji će im njima prikladno govoriti o smislu, sadržaju i svrsi dotičnog blagdana. Po tako dobivenim uputama nastoje da se sami za se i u svojim obiteljima što bolje priprave na blagdane. K sv. Misi i k sv. sakramentima pristupaju često zajedno sa svom svojom obitelju, ili dapače čitavo udruženje skupa i tako daju dobar primjer i drugima.

J. K.

CRKVENI KALENDAR

Nedjelja 10 IV: **CVJETNA NEDJELJA.** Ruho Ljubičasto.
Ponedjeljak 11 IV: **Veliki ponedjeljak.** Ljubičasto. Jedn.
Utorak 12 IV: **Veliki utorak.** Ljubičasto. Jedn.
Srijeda 13 IV: **Velika srijeda.** Ljubičasto. Jedn.
Četvrtak 14 IV: **Veliki četvrtak.** Ljubičasto. Dvostr. I. r.
Petak 15 IV: **Veliki petak.** Ljubičasto. Dvostr. I. r.
Subota 16 IV: **Velika subota.** Ljubičasto. Dvostr. I. r.

Nedjelja 17 IV: **USKRS.** Bijelo. Dvostr. I. r.
Ponedjeljak 18 IV: **Uskrsni ponedjeljak.** Bijelo. Dvostr. I. r.
Utorak 19 IV: **Uskrsni utorak.** Bijelo. Dvostr. I. r.
Srijeda 20 IV: **Uskrsna srijeda.** Bijelo. Poludv.
Četvrtak 21 IV: **Uskrsni četvrtak.** Bijelo. Poludv.
Petak 22 IV: **Uskrsni petak.** Bijelo. Poludv.
Subota 23 IV: **Uskrsna (bijela) subota.** Bijelo. Poludv.

Nedjelja 24 IV: **BIJELA NEDJELJA.** Bijelo. Dvostr.
Ponedjeljak 25 IV: **Sv. Marko Evanđ.** Crveno. Dvostr. II. r.
Utorak 26 IV: **Sv. Klet i Marcelin,** p. i muč. Crveno. Poludv.
Srijeda 27 IV: **Bl. Hosana Kotorska,** dj. Bijelo. Dvostr.
Četvrtak 28 IV: **Sv. Pavao od Križa,** prizn. Bijelo. Dvostr.
Petak 29 IV: **Sv. Petar,** muč. Crveno. Dvostr.
Subota 30 IV: **Sv. Katarina Sienska,** dj. Bijelo. Dvostr.

Nedjelja 1 V: **II. NEDJ. PO USKRSU.** (Sv. Filip i Jakov, ap.). Crveno.
Ponedjeljak 2 V: **Sv. Atanasija,** bisk. i crkv. uč. Bijelo. Dvostr.
Utorak 3 V: **Našašće sv. Križa.** Crveno. Dvostr. II. r.
Srijeda 4 V: **Zaštita sv. Josipa.** Bijelo. Dvostr. I. r.
Četvrtak 5 V: **Sv. Pijo,** papa. Bijelo. Dvostr.
Petak 6 V: **Sv. Ivan Ev. pred latin. vratima.** Crveno. Dvostr.
Subota 7 V: **Sv. Stanislav,** bisk. i muč. Crveno. Dvostr.

NAPOMENE:

1. Kroz veliki kao i kroz uskrsni tjedan ne može biti nijedna druga nego gore naznačena Misa. U druga dva tjedna, kad je blagdan sveca jedno(-ostavnog) ili poludv(-ostrukog) reda, onda tog dana može biti sv. Misa zavjetna (ruho bilo koje boje) ili za pokojne (r. crno).

2. U II. nedjelju po Uskrsu pada blagdan sv. Filipa i Jakova, apostola i tog se dana uzima njihova Misa sa spomenom nedjelje. Ipak je u prilogu čitava Misa nedjelje, da se ne prekida redoslijed nedjelja za one, koji će se tim prilogom i kasnije služiti.